

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IX./2020
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 86/2020
populárny názov	Hodnotenie dôkazov
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	08.09.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Napriek ústavnej zásade voľného hodnotenia dôkazov nemôže všeobecný súd „uveriť“ a stotožniť sa s jedným dôkazom (konkrétnymi svedeckými výpoveďami) a bez ďalšieho „neuveriť“ a odmietnuť iné dôkazy (iné svedecké výpovede). Všeobecný súd je povinný zistiť procesnú pravdu v konaní, k čomu má slúžiť práve dokazovanie, a preto je povinný vysvetliť, prečo v prípade konfliktu medzi svedeckými výpoveďami vyhodnotil ako vierohodnú práve danú výpoveď a nie tú druhú.
skutkový stav a základné fakty	Išlo o pracovnoprávny spor sťažovateľa (zamestnanca) proti svojmu bývalému zamestnávateľovi o neplatné skončenie pracovného pomeru. Sťažovateľ bol vedúcim zamestnancom u žalovaného a bol s ním ukončený pracovný pomer výpoveďou zo strany zamestnávateľa z dôvodu organizačnej zmeny. Najdôležitejším argumentom sťažovateľa (žalobcu) bolo tvrdené nesplnenie si ponukovej povinnosti žalovaného voči nemu napriek preukázateľnej existencii inej vhodnej práce a tiež to, že organizačná zmena mala byť iba účelovo predstieraná. Sťažovateľ podľa jeho tvrdení navyše prakticky od začiatku pracovného pomeru vykonával inú pozíciu, než aká bola dohodnutá v pracovnej zmluve, čo malo preukazovať existenciu inej vhodnej práce a teda vznik ponukovej povinnosti. S týmto tvrdením sa však okresný ani krajský súd nestotožnili.
z odôvodnenia	Konkrétne ústavný súd má výhrady k tomu, akým spôsobom všeobecné súdy zisťovali reálne pracovné zaradenie sťažovateľa. Skúmanie reálneho pracovného miesta sťažovateľa nemá v kontexte pracovnoprávneho sporu len akademický význam. Má úzky vzťah k organizačnej zmene, ktorú vykonal zamestnávateľ v roku 2014, podľa ktorej formálne zastávaná funkcia sťažovateľa (Director Security Operation) zanikla. Na základe tejto zmeny zamestnávateľ následne pristúpil k výpovedi pre sťažovateľa. Pri zisťovaní pracovnej funkcie a činnosti sťažovateľa sa všeobecné súdy

	<p>spoľahli najmä na svedecké výpovede. Prakticky všetci svedkovia boli zamestnancami zamestnávateľa, proti ktorému smerovala žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru. Teda boli vo vzťahu k podriadenosti a lojalite voči jednej procesnej strane, čo znižuje ich dôveryhodnosť. Osobitne sú stratou dôveryhodnosti dotknutí svedkovia, ktorí pracovali na vedúcich pozíciách u žalovaného zamestnávateľa. Mnohé skutkové závery všeobecných súdov sú urobené na základe ich výpovede – v tomto prípade, akú funkciu sťažovateľ reálne vykonával. Z ústavnoprávneho hľadiska je problematické, že všeobecné súdy aj napriek konfliktujúcim výpovediam svedkov o tom, akú funkciu sťažovateľ reálne (nie formálne) vykonával, nejasnosť vyložili v prospech zamestnávateľa – silnejšej strany (a contrario por. aj body 41 a 44 tohto nálezu).</p> <p>Minimálne štyria svedkovia tvrdili, že sťažovateľ de facto vykonával funkciu ISCD (Information, Security and Cyber Defense), resp. funkciu ADP (Director Application and Data Protection), pričom funkciu, ktorú mal vykonávať sťažovateľ (Director Security Operations), reálne vykonával p. . Verziu o tom, že sťažovateľ aj reálne vykonával funkciu Director Security Operation (ktorú vykonával „na papieri“), potvrdili len dvaja svedkovia – vedúci zamestnanci zamestnávateľa, ku ktorých výpovedi sa priklonili aj všeobecné súdy: „Ostatní vypočutí svedkovia síce hovorili o inom názve funkcie, no zrejme vychádzali z toho, ako to označoval sám navrhovateľ. Z dokazovania vyplynulo, že funkcia ADP v rámci organizačnej štruktúry nikdy nebola vytvorená, čo potvrdil...“</p> <p>Osobitne v situácii, keď stojí proti sebe „tvrdenie a tvrdenie“, je potrebné na všeobecné súdy klásť zvýšené nároky, a to v súvislosti s vyvodením záverov, ktoré v skutočnosti považovali za preukázané a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili. Aj keď ústavný súd neprehodnocuje dôkazy vykonané všeobecnými súdmi, vo svojej judikatúre už pristúpil k zrušeniu tých rozhodnutí, v ktorých zistil pochybenie pri vykonávaní dôkazov zo strany všeobecných súdov (napr. II. ÚS 285/2017, II. ÚS 499/2012, II. ÚS 777/2014). Všeobecné súdy navyše nikde nevysvetlili, prečo dôverovali práve dvom svedkov (riadiacim pracovníkom) a neverili svedeckým výpovediam ďalších štyroch svedkov.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej Republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2018 porušené boli. 2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2018 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie. 3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej Republiky: II. ÚS 499/2012, II. ÚS 777/2014, II. ÚS 285/2017
súvisiace právne predpisy	zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
klúčové slová	strana-nerovnosť zamestnanec

spisová značka	III. ÚS 135/2020
-----------------------	-------------------------

populárny názov	Vedenie dokazovania súdom
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	19.08.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Nie je možné považovať za ústavne konformný taký záver súdu, keď na jednej strane súd rezignuje na svoju povinnosť riadneho vedenia výsluchu svedka a fortiori dokazovania a následne sankcionuje tú sporovú stranu, ktorá daný dôkaz navrhla za neunesenie dôkazného bremena.
skutkový stav a základné fakty	Vec sa týka konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v ktorom okresný súd (následne potvrdené krajským súdom, dovolanie odmietnuté najvyšším súdom) priznal každému z exmanželov v rozsudku určené veci do výlučného vlastníctva a sťažovateľku zaviazal exmanželovi (žalovanému) zaplatiť finančné vyrovnanie. Z dokazovania vyplynulo, že v okolí žalovaného došlo k nadobudnutiu dvoch bytov, z ktorých jeden nadobudol otec žalovaného a druhý priateľka žalovaného. Sťažovateľka namietala, že na kúpu týchto bytov boli použité prostriedky z BSM a teda mali byť pri vyporiadaní doň zahrnuté. Kľúčovou otázkou malo byť teda posúdenie hospodárenia bývalého manžela sťažovateľky po odchode zo spoločnej domácnosti so spoločne nadobudnutými prostriedkami a vedenie dokazovania súdom v súlade s týmto účelom.
z odôvodnenia	Krajský súd v bode 60 napadnutého rozsudku krajského súdu konštatoval, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno týkajúce sa tvrdenia, že uvedené byty mali byť nadobudnuté za ich spoločné peňažné prostriedky. Uvedené vyznieva vcelku paradoxne, keďže sťažovateľka bola zo strany súdu procesne sankcionovaná za obštrukčný prístup osoby, ktorá preukázateľne sympatizovala so sporovou protistranou. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd, popierajúc princíp kontradiktórnosti civilného sporového procesu (čl. 9 základných princípov CSP) a princíp rovnosti sporových strán (čl. 6 základných princípov CSP), úplne rezignoval na svoju úlohu a žiadnym spôsobom nezisťoval, aké finančné prostriedky boli vynaložené na predmetné dva byty. Žiadnym spôsobom teda nerevidoval závery okresného súdu a ani nepoukázal na porušenie princípu rovnosti zbraní. Ústavný súd teda v dokazovaní indikoval také závažné pochybenie týkajúce sa dokazovania, ktoré dosahuje ústavnoprávny rozmer. Je ústavne neakceptovateľné, aby sa kľúčové otázky, ktoré môžu mať zásadný vplyv na výsledok konania o vyporiadanie BSM, boli riešené jednostranne alebo neriešené vôbec. Rovnako je potrebné pripomenúť, že úlohou všeobecného súdu je svedkov vypočuť riadne a k všetkým relevantným súvislostiam. Možnosti svedka nevypovedať sú limitované podmienkami § 201 a § 203 CSP, pričom za žiadnych okolností by sa nemal súd uspokojiť s vyjadreniami typu „je to moja súkromná vec“ alebo „nebudem sa vyjadrovať k pôvodu finančných prostriedkov“. V opačnom prípade totiž dôjde k popretiu snahy o náležitú objasnenie veci, čo môže vyústiť až do porušenia už spomenutých princípov civilného procesu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že existuje viacero procesných možností, ktoré mohli byť zo strany všeobecného súdnictva využité na to, aby konkrétna svedecká výpoveď bola realizovaná v súlade s legitímnymi očakávaniami právneho poriadku. Bolo možné využiť uloženie poriadkovej pokuty (§ 53 OSP, § 102 CSP) alebo v extrémnom prípade uvažovať aj o podaní

	<p>trestného oznámenia pre podozrenie zo spáchania trestného činu krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) alebo trestného činu pohrdania súdom podľa § 343 Trestného zákona.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>1. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 12. októbra 2016 a jeho postupom porušené boli.</p> <p>2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 12. októbra 2016 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>3. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 52/03</p> <p>Európsky súd pre ľudské práva: Komanický v. Slovakia, 4. 6. 2002</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
kľúčové slová	<p>konanie-rovnosť účastníkov súdneho konania prostriedky procesnej obrany dokazovanie-opomenutie dôkazov (nevykonanie dôkazov) práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces spoluvlastníctvo-bezpodielové spoluvlastníctvo manželov konanie-procesný postup spoluvlastníctvo-vyporiadanie práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.